

Υλη στην οποία αναφέρεται το παρόν κριτήριο:

Εφ'όλης της ύλης

5ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΞΕΤΑΣΗΣ (*)

ΛΑΤΙΝΙΚΑ - ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΚΕΙΜΕΝΑ

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Sapientem nec paupertas nec dolor prohibet, nec eae res, quae imperitos avertunt et praecipites agunt. Tu illum premi putas malis? Utitur! Non ex ebore tantum Phidias sciēbat facere simulacra; ex aere quoque faciēbat. Si marmor illi obtulisses, si viliōrem materiam, fecisset tale, quale ex illā fieri optimum posset. Eōdem modo sapiens virtūtem, si licēbit, in divitiis explicābit, si minus, in paupertāte; si poterit, in patriā, si minus, in exilio; si poterit, imperātor, si minus, miles; si poterit, integer, si minus, debilis. Quamcumque fortūnam acceperit, aliquid ex illa memorabile efficiet.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Sulla, occupāta urbe, senātum armātus coegerat ut C. Marius quam celerrime hostis iudicarētur. Cuius voluntāti nemo obviam ire audēbat; solus Quintus Mucius Scaevola augur de hac re interrogātus sententiam dicere noluit. Quin etiam cum Sulla minitans ei instāret, dixit is Sullae: «Licet mihi ostendas agmina militum, quibus curiam circumsedisti; licet mortem minitēris, numquam tamen ego hostem iudicābo Marium. Etsi senex et corpore infirmo sum, semper tamen meminero urbem Rōmam et Italiam a Mario conservātam esse.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Num ad hostem vēni et captīva in castris tuis sum? In hoc me longa vita et infēlix senecta traxit, ut primum exsulem deinde hostem te vidērem? **Qui potuisti populāri hanc terram, quae te genuit atque aluit? Non tibi ingredienti fines patriae ira cecidit? Quamvis infesto et mināci animo perveneras, cur, cum in conspectu Rōma fuit, tibi non succurrit: «intra illa moenia domus ac penātes mei sunt, mater coniunx liberique»?** Ergo ego nisi peperissem, Rōma non oppugnarētur; nisi filium habērem, libera in liberā patriā mortua essem. Ego nihil iam pati possum nec diu miserrima futūra sum: at contra hos, si pergis, aut immatūra mors aut longa servitus manet.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφραστούν τα τονισμένα (bold) αποσπάσματα των κειμένων A, B και Γ.

Μονάδες 20

B1.α Να γράψετε δίπλα από κάθε αριθμό τής στήλης A το κατάλληλο γράμμα τής στήλης B. Ένα στοιχείο τής στήλης B περισσεύει.

	A		B
1	Βιτρούβιος	α	Λυρικά επιγράμματα
2	Κάτουλλος	β	Σατιρικά ποιήματα
3	Βεργίλιος	γ	Ρητορικοί λόγοι
4	Οράτιος	δ	Αινειάδα
5	Μάρκος Τύλλιος Κικέρων	ε	Για την αρχιτεκτονική
		στ	Απομνημονεύματα

Μονάδες 5

B1.β Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις με βάση το περιεχόμενό τους ως Σωστές (**Σ**) ή Λανθασμένες (**Λ**):

1. Μέσω της ελληνικής αποικίας της Κύμης οι Ρωμαίοι γνώρισαν το ελληνικό αλφάβητο .
2. Το 240 π.Χ. ο Τίτος Λίβιος ανεβάζει στη Ρώμη θεατρικές παραστάσεις με ελληνικά έργα διασκευασμένα στα λατινικά.
3. Ο Σαλλούστιος Κρίσπος, έχοντας ως πρότυπο τον Θουκυδίδη, διέπρεψε στην ιστορική μονογραφία.
4. Ο Κάτουλλος είναι ο πιο γνωστός νεωτερικός ποιητής .
5. Στη ρωμαϊκή ελεγεία των Αυγούστειων χρόνων θεματικό κέντρο είναι ο θάνατος.

Μονάδες 5

B2. Να βρείτε μια λέξη των λατινικών κειμένων με την οποία να συγγενεύουν ετυμολογικά οι παρακάτω λέξεις:

πείραμα, προαγωγή, έδρανο, ένδειξη, ανάμνηση, απόγονος, πυγμαχία, αναδόμηση, μητρότητα, μοναστήρι.

Μονάδες 10

Γ1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις/συνεκφορές:

ebore: την αιτιατική ενικού

viliōrem materiam: την αφαιρετική ενικού

eoque modo: τη γενική πληθυντικού

senatum: τη γενική ενικού

agmina: την αιτιατική ενικού

corpore infirmo: την αφαιρετική πληθυντικού

castris tuis: την αιτιατική πληθυντικού με την αντωνυμία στο ίδιο πρόσωπο για πολλούς κτήτορες

nihil: τη γενική πληθυντικού στο ίδιο γένος

libera: την αφαιρετική ενικού στον υπερθετικό βαθμό στο αρσενικό γένος

Μονάδες 13

Γ1.β. optimum, diu: να γραφούν οι άλλοι βαθμοί.

Μονάδες 2

Γ2.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους (για τους περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο):

agunt:* το γ' πληθυντικό υποτακτικής Παρατατικού της Ενεργητικής Περιφραστικής Συζυγίας

prohibet: ο ίδιος τύπος στην άλλη φωνή

obtulisses: το β' πληθυντικό υποτακτικής Παρακειμένου στην παθητική φωνή

efficiet: το β' ενικό προστακτικής ενεστώτα στη φωνή που βρίσκεται

poterit: το απαρέμφατο ενεστώτα

occupata: τη μετοχή ενεστώτα στην αιτιατική ενικού στο ίδιο γένος

noluit: το β' ενικό πρόσωπο υποτακτικής παρατατικού

miniteris: το απαρέμφατο μέλλοντα

iudicabo: τη δοτική γερουνδίου

veni: τη δοτική ενικού του γερουνδιακού στο αρσενικό γένος

traxit: την αφαιρετική του σουπίνο

genuit: το γ' πληθυντικό οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα στην άλλη φωνή

mortua essem: τη μετοχή μέλλοντα στο αρσενικό γένος στην ονομαστική ενικού

pergis: το απαρέμφατο μέλλοντα στην παθητική φωνή

manet: το β' πληθυντικό προστακτικής Ενεστώτα στην παθητική φωνή

Μονάδες 15

Δ1.α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω (υπογραμμισμένους στα κείμενα) όρους:

Sapientem, premi, ex aere, armātus, cuius, a Mario, meī

Μονάδες 7

Δ1β. ut C. Marius quam celerrime hostis iudicaretur (ab illis):

Να μετατραπεί η παθητική σύνταξη σε ενεργητική.

Μονάδες 4

Δ2α. interrogatus (κείμενο Β), ingredientī (κείμενο Γ): να αναλυθούν οι μετοχές στις αντίστοιχες δευτερεύουσες προτάσεις, με τη χρήση του ιστορικού cum.

Μονάδες 4

Δ2β. «nisi filium haberem», «si (tu) pergis» (κείμενο Γ):

Να αναγνωρίσετε τις δευτερεύουσες προτάσεις ως προς το είδος τους και να τις συμπτύξετε σε μετοχές.

Μονάδες 4

Δ3. Num ad hosten veni et captiva in castris tuis sum?: α. Τι δηλώνουν οι ευθείες ερωτήσεις ολικής άγνοιας βάσει του τρόπου εισαγωγής τους β. Να γίνουν οι απαραίτητες αλλαγές ώστε να δηλώνουν ότι αναμένεται καταφατική απάντηση.

Μονάδες 2

Δ4. ut C. Marius quam celerrime hostis iudicaretur: να αναγνωριστεί πλήρως συντακτικά η παραπάνω δευτερεύουσα πρόταση (είδος, εισαγωγή, εκφορά, συντακτική λειτουργία).

Μονάδες 5

Δ5. Si licebit, in divitiis explicabit: να δηλωθεί το είδος του υποθετικού λόγου και να γίνουν οι απαραίτητες αλλαγές ώστε να δηλώνει το πιθανό/δυνατό.

Μονάδες 4

Bona fortuna!!!

(*) Το παρόν κριτήριο εξέτασης συντάχθηκε από την ομάδα διδασκόντων του Τομέα Λατινικών του Φροντιστηρίου **αξία** και αποτελεί πνευματική τους ιδιοκτησία. Η χρήση τους εκτός Φροντιστηρίου, επιτρέπεται μόνο για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Οποιαδήποτε άλλη χρήση ή αναπαραγωγή χωρίς άδεια, μπορεί να επιφέρει τις προβλεπόμενες από το Νόμο κυρώσεις.